

4 - 11 юли 2024 г.

Седмичният мониторинг обхваща преглед на Внесени в Народното събрание законопроекти, проекти на нормативни документи, публикувани за обществено обсъждане, както и проведени заседания на обществени съвети, експертни и други междуведомствени групи. Предлагаме ви обобщени акценти:

- [Народно събрание](#)
- [Министерски съвет](#)
- [По-важни актове, качени на Портала за обществени консултации](#)

[Народно събрание на Република България](#)

[1. Законопроект за допълнение на Търговския закон](#)

Предложенията за допълнение са продукувани от необходимостта производството по ликвидация да бъде ускорено, да бъде въведено диверсифициране между компаниите спрямо тяхната зрялост, обем на работа и влияние върху икономиката на страната. В България се създават между 30 000 и 50 000 нови юридически лица на година, ликвидирайки едва около 1000. Над 90% от новостартиралите компании се провалят още в началните стъпки, като повечето от тях никога не са имали дейност, не са назначавали работници и служители, и не са били регистрирани по Закона за данък върху добавената стойност. Ликвидацията на търговското дружество е доброволно производство за разпределение на имуществото му след неговото прекратяване. Целта на ликвидацията е да се събере и осребри цялото имущество на дружеството и след като се удовлетворят всички кредитори, остатъкът да бъде разпределен между съдружниците. Ликвидационното производство се подчинява на определени императивни правила, които уреждат условията за вписване на началото на ликвидацията, провеждането

и приключването ѝ. Търговското дружество в ликвидация има ограничена правосубектност - то не може да сключва нови придобивни сделки и да развива своята нормална търговска дейност, а търговските сделки, по които става страна, са ограничени до продажба на неговото имущество, събиране на неговите вземания и изпълнение на задълженията му и разпределение на остатъка от имуществото му между неговите съдружници. Ликвидацията приключва, когато са уредени всички задължения и остатъкът от имуществото е разпределен, след което дружеството може да бъде заличено.

2. Законопроект за допълнение на Закона за висшето образование

Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА) е специализиран държавен орган за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейностите в сферата на висшето образование. Тя осъществява оценяване на проекти за откриване и преобразуване на висши училища, основни звена, филиали, териториално изнесени звена на висшите училища, професионални направления и специалности от регулираните професии и извършва институционална и програмна акредитация, както и след акредитационно наблюдение и контрол. Тази своя дейност Националната агенция осъществява в съответствие със Закона за висшето образование и по правилник, утвърден от Министерския съвет. Самата процедура по институционална и програмна акредитация, както и след акредитационното наблюдение обаче се осъществява по критерии, които се приемат от Акредитационния съвет на НАОА. Тези критерии са динамична величина и през последните години се забелязва значителна активност по промяната им. Критериите за оценка са оповестени през 2023 г., но висшите училища и професионалните направления, в които те провеждат обучение, трябва да отговарят на тези критерии за целия оценяван период от пет или шест години назад. Само че тези нововъведени критерии не са били известни на висшите училища преди пет или шест години (периодът е различен, в зависимост от оценката на предходната акредитация - колкото по-висока е тя, толкова периодът до следващата акредитация е по-дълъг), така щото да могат да съобразят своето академично поведение с тях.

3. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за закрила на детето

Законодателната инициатива е насочена към опазване здравето на децата до 18-годишна възраст, чрез въвеждане на ограничение за употреба, продажба и предлагане на изделия, различни от тютюневи изделия, бездимни тютюневи изделия, нови тютюневи изделия и натриеви тютюневи изделия. Голяма част от този тип изделия са с неясен произход и липсата на забрана за употребата и продажбата им е достатъчно да се предлагат все нови продукти с неясна субстанция. Непонадайки в кръга на тютюневите и свързаните с тях изделия, продукти като IQOS, Вейпове с и без никотин, дъвки и други, остават извън обхвата на действащата към момента нормативна уредба и на изследване въздействието

им върху човешкото здраве. В повечето случаи подобен тип изделия повлияват върху здравето като стават причина за поява на леки до тежки заболявания.

4. Законопроект за изменение на Кодекса на труда

Предложеният законопроект има за цел да осигури възможност за ползване на отпуск до 2-годишна възраст на бащите (осиновителите), които следва да полагат грижа за малкото дете след като майката (осиновителката) е лишена от родителските права върху детето или упражняването на тези права е предоставено на бащата (осиновителя) по установен ред. В Кодекса на труда е регламентирано правото на отпуск поради бременност и раждане, за отглеждане на дете до 2-годишна възраст, при осиновяване на дете до 5-годишна възраст, а в Кодекса за социалното осигуряване са определени условията за възникване на правото на съответните обезщетения и техните размери. Ползването на отпуск в посочените случаи е индивидуално право на майката (осиновителката), което тя може по нейно желание да прехвърли на бащата (осиновителя) след навършване на 6-месечна възраст на детето или след изтичане на 6 месеца от деня на предаване на детето за осиновяване. Отпуск поради бременност и раждане и за отглеждане на дете традиционно се възприема като право, което се гарантира на майката с оглед връзката, която има между нея и малкото дете. Поради това, до момента правата на бащата на тези видове отпуск са изцяло в зависимост от волята на майката, т.е. само с нейно съгласие може да се прехвърли ползването на отпуск на бащата.

5. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление

До момента Законът за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление е изменян и допълван няколко пъти. Анализът на тези промени показва, че тенденцията им е в посока към затрудняване на упражняването на пряката демокрация. Този извод поражда необходимостта от преразглеждане на някои от основните положения на закона така, че уредбата наистина да стане съответна на целта на закона - гражданите да имат реални възможности да участват в държавната власт и местното самоуправление чрез национални и местни референдуми. На 9 ноември 2023 г. 49-то НС отхвърли проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, внесен от ПГ „Има такъв народ“. Въпреки това развитите в него положения залегнаха в основата на законопроект за изменение и допълнение на същия закон, внесен в 49-то НС от народни представители от ПП - ДБ. На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията на дейността на НС ПГ „Има такъв народ“ внесе и последващ проект на именителен закон с предложения, които са различни от основните положения на отхвърления законопроект. До неговото разглеждане в 49-то НС не се стигна. По законопроекта са представите становища от МРРБ, ЦИК, Министерството на електронното управление, Комисията за защита на личните данни и Национална гражданска инициатива „Аз

решавам". В тяхната цялост те са в подкрепа на законопроекта. В тях се съдържат и предложения, които по преценка на водещата постоянна комисия могат да се обсъдят в хода на разглеждането на законопроекта в 50-то НС, поради което не са отразени в настоящия законопроект.

6. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за юридическите лица с нестопанска цел

Промените касаят защита на правата на членовете на юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) да участват активно във вземането на решения, както и да се отказват от своите функции. Вече повече от две години, в ситуация на обявена извънредна епидемиологична обстановка, силно се засили необходимостта от промяна в закона във връзка с начина на провеждане на общи събрания на ЮЛНЦ. Към момента единственият колективен орган, който няма възможност за вземане на решения онлайн, е върховният орган на юридическите лица с нестопанска цел - Общото събрание. Поради прилаганите ограничителни мерки множество от тези органи в страната се оказаха в невъзможност да се съберат и да вземат важни решения (приемане на отчети, промяна на управителни органи и др.). Задължителното присъствено участие на членовете на дадено юридическо лице сериозно затрудни легитимното провеждане на събранията, което ограничи дейността им и изпълнението на законните им задължения. В резултат на това Агенцията по вписванията постанови редица откази за вписване на обстоятелства, поради липсата в закона на възможност за участие в общите събрания от разстояние. Към настоящия момент е предвидено т.нар. "дистанционно участие" единствено при заседанията на Управителните съвети, но не и по отношение участието в работата на Общото събрание на дадено юридическо лице с нестопанска цел.

Министерски съвет

Новини от министерства:

- **Министерство на образованието**
 - **В Ловеч изграждат център за високи постижения в обучението по ветеринарна медицина**

В Националната професионална гимназия по ветеринарна медицина в Ловеч стартира изграждане на център за високи постижения в професионалното обучение и образование. Проектът е на стойност 3,3 млн. лв. и се финансира по Плана за възстановяване и

устойчивост. Предвижда се изграждане на Ветеринарно–медицинска клиника, лаборатория по храните, зала за обучения и събития, библиотека, спортна площадка, благоустрояване на двора за извънкласна и спортна дейност, фотоволтаична система, високотехнологично оборудване и модерно обзавеждане на цялото училище. Зам.-министърът на образованието Таня Михайлова посети строителната площадка за новия център, където вече се работи активно. В кабинета по вътрешни болести д-р Николай Николов направи демонстрация на триизмерни животински модели. Зам.-министър Михайлова разгледа STEM центъра на училището и проведе работна среща с педагогическия колектив, ръководен от директора Габриела Георгиева. Акцент в разговора бяха квалификацията на учителите, прилагането на иновативни практики в професионалното образование, както и проследяващ анализ на резултатите от НВО и ДЗИ.

Министерство на труда и социалната политика

- **Над 17 000 консултации с граждани е провел колцентърът на МТСП през първото 6-мечие на 2024 г.**

Те са били по въпроси, свързани със социалните, осигурителните и трудовите права на гражданите, които служителите на безплатния телефон 0800 88 001 на МТСП са провели. Най-често гражданите са консултирани по теми, свързани със социална защита, подпомагане и социална интеграция. За първото шестмесечие на годината близо две трети от запитванията са били свързани със социалните права. По тази тема служителите на колцентъра на МТСП са дали 10 902 консултации. Гражданите са се интересували от сроковете за изплащане на месечните помощи по Закона за семейни помощи за деца и Закона за социално подпомагане. Други често задавани въпроси са свързани с отпускането на целева помощ за отопление и кампанията за раздаване на пакети с хранителни продукти за най-нуждаещите се по Програма „Храни и основно материално подпомагане“, съфинансирана от Европейския съюз. По отношение на въпросите, касаещи трудовото законодателство, най-чести са били запитванията за сключване или прекратяване на трудово правоотношение, прекратяване на трудов договор по време на изпитателен срок от страна на работодател, закрила при уволнение за определени категории лица.

- **Министерство на правосъдието**

- [За първи път по дело срещу България ЕСПЧ преразглежда свое осъдително решение и постанови злоупотреба с правото на жалба](#)

За първи път по дело срещу България ЕСПЧ преразглежда свое решение и обяви оплакването за недопустимо. Решението на Съда е след молба на правителствените агенти от Министерство на правосъдието за извънредна процедура и преразглеждане на решението с възражение, че поведението на жалбоподателя и неговия процесуален представител е злоупотреба с право. Жалбоподателят следва доброволно да възстанови полученото от гържавата обезщетение - 7500 евро за неимуществени вреди и 4150 евро за разходи и разноски, в противен случай гържавата може да ги претендира по съдебен ред. Оплакването по делото "Я.Т. срещу България" се отнася до отказ на българските съдилища да допуснат юридическа промяна на пола на жалбоподателя.

[По-важни актове, качени на Портала за обществени консултации](#)

[1. Закон за изменение и допълнение на Закона за киберсигурност](#)

Срок на приключване: 03.08.2024 г.

За да се преодолее недостатъчната законова уредба от гледна точка на разгръщане на секторите, създаване на нови регулаторни функции, както и правила за управление на риска, свързан с ИКТ, в т.ч. за да се осигурят мерки по прилагането на Директива (ЕС) 2022/2555 и да се въведат предвидените изменения в националното законодателство, е необходимо в срок до 17 октомври 2024 г., да се измени действащият Закон за киберсигурност. Законопроектът, в съответствие с Директивата МИС2, осигурява възможност за постигането на общата цел да се повиши нивото на защита срещу инциденти, рискове и заплахи за мрежовата и информационна сигурност в ЕС. Това би довело до смекчаване на потенциалните загуби на приходи поради кибератаки и би намалило големите разходи за смекчаване на заплахите ad hoc. Подобни ползи вероятно ще надделеят над необходимите инвестиционни разходи. Намаляването на фрагментирането на вътрешния пазар би подобрило и условията на равнопоставеност сред операторите. Общата цел е да се обезпечи правната интеграция на българската киберсигурност с европейската, в т.ч. посредством въвеждането на подобрените европейски изисквания във връзка с оценката на риска например. Конкретната цел е да се запълнят констатираните празноти и отстранят несъответствията в действащото българско законодателство чрез въвеждането на правила за капацитета за оценка на риска, докладването на инциденти, тестването, повишаването на осведомеността и

осъзнатостта на факта, че киберинцидентите и липсата на адекватен отговор могат да застрашат стабилността както на публичните, така и на частните субекти.

2. Проект на Наредба за общите условия за провеждане на конкурсите за предоставяне на средства от Националния фонд „Култура“, за допустимост на разходите, за оценка на проектите и за тяхното изпълнение

Срок на приключване: 09.08.2024 г.

Проектът на Наредба урежда правилата за предоставяне на публични средства на бенефициенти на Националния фонд „Култура“; съставя на комисиите за оценка на проектните предложения, изискванията към кандидатите, участници в конкурсната процедура, както и работата на оценителните комисии; условията за сключване на договор за финансово подпомагане с бенефициентите на Фонда. Уреждат се детайлно актовете и документите, които органите на фонда утвърждават и издават за провеждане на конкурсните процедури. Предвидено е, че при провеждане на конкурсната процедура се осъществява оценка на всяко проектно предложение, която включва оценка на административно съответствие и допустимост и експертна и финансова оценка. Уредено е класирането на всички проектни предложения, чиято оценка е по-голяма или равна на минимално допустимата, определена по съответната конкурсна процедура, както и определянето на проектите, за които ще бъде предоставено финансово подпомагане. Настоящият проект изпълнява индикатор в рамките на проект № 42 „Развитие на културните и творчески сектори“ по Националния план за възстановяване и устойчивост, дейност 1.1. „Законодателна промяна в правната рамка на Националния фонд „Култура“ за изпълнение на инвестиция С11.16 „Развитие на културния и творческия сектори“, от Механизма за възстановяване и устойчивост. Очаква се изпълнението на индикатора да повиши ефикасността и прозрачността на публичните разходи за култура и включва преразглеждане на организацията и на управленската структура на Фонда.

Седмичният мониторинг на проекти на нормативни документи и работата на институции по темите дарителство, доброволчество и гражданско участие се подготвя от БДФ с финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук не отразяват непременно вижданията на Фондация „Америка за България“ или нейните партньори.

Получавате това съобщение в качеството си на представители на компании и фондации - членове и наблюдатели на Български дарителски форум.

Our mailing address is:

Bulgarian Donors' Forum

4B, Leonardo Da Vinci Str.

Sofia 1124

Bulgaria

[Add us to your address book](#)

Want to change how you receive these emails?

You can [update your preferences](#) or [unsubscribe from this list](#).

Copyright © 2024 Bulgarian Donors' Forum, All rights reserved.